

УДК 78.071.1(4/9):74.15

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/68-2-10>**Дмитро МЕЛЬНИК,**

orcid.org/0000-0002-7312-0439

аспірант кафедри музикознавства, композиції та виконавської майстерності

Дніпровської академії музики

(Дніпро, Україна) mdgmelnik@gmail.com

«ПРИХОВАНІ СЕНСИ» У ПОСВЯТАХ ДО КНИГ МАДРИГАЛІВ ДЖ. П. ДА ПАЛЕСТРИНИ

У статті досліджуються посвяти до книг мадригалів композитора епохи строгого стилю Джованні П'єрлуїджі да Палестрини. Під час вивчення цих посвят було зроблено висновки про вкрай важливу роль збірок в житті та творчості композитора. Для здійснення дослідження були використані наступні методи: біографічний, історичний, компаративний аналіз вербального тексту та частковий семантичний аналіз.

Наявність в посвятах відомостей про книги, до яких вони написані, та пояснення причин, чому Палестрина вирішив посвятити книги саме цим історичним постатям, а також аналіз способу в якій він це робить відкриває нові ракурси для досліджень книг мадригалів. Перша книга Чотириголосних світських мадригалів отримала велику популярність і перевидавалась тричі за життя композитора без посвяти. Першу ж книгу п'ятиголосних мадригалів, згідно з посвятою, Палестрина просить Джакомо Бонкомпанью прийняти як дарунок та вдячність за підтримку та багаторазову допомогу. Незадовго після цього він присвячує Четверту книгу мотетів батькові Джакомо, папі римському Григорію XVIII, Другу книгу чотириголосних світських мадригалів Палестрина присвятив найменш відомій історичній постаті, який був князем в рідному місті Палестрини. Він використовує цю посвяту, щоб виправдати видання книги перед Церквою та Богом і тому звернувся до Джуліо Чезаро Колони через багато років після його смерті. Останню, п'ятиголосну книгу духовних мадригалів Палестрина присвятив Крістині Лотаринзькій. В тексті посвяти не має чіткої межі між зверненням композитора до Діви Марії та адресатки посвяти, а закінчується текст сподіванням на покровительство.

Отже, посвяти до трьох книг мадригалів демонструють те, яким чином Палестрина взаємодіяв зі світськими та духовними можновладцями, що актуалізує більш ретельне вивчення цього жанру в його творчості.

Ключові слова: духовний мадригал, книга мадригалів, Дж. П. да Палестрина, посвята, світський мадригал.

Dmytro MELNIK,

orcid.org/0000-0002-7312-0439

PhD student at the Department of Musicology,

Composition and Performance Artistry

Dnipro Academy of Music

(Dnipro, Ukraine) mdgmelnik@gmail.com

“HIDDEN MEANINGS” IN THE DEDICATIONS TO THE BOOKS OF MADRIGALS OF PALESTRINA

The article examines the dedications to three books of madrigals by the composer of the strict counterpoint era Giovanni Pierluigi da Palestrina. During the studying of the dedications, the conclusions were drawn about the extremely important role of the collections in the composer's life and work. The following methods were used for the study: biographical, historical, comparative analysis of the verbal text and partial semantic analysis.

The presence in the dedications of information about the books to which they are written, and the explanation of the reasons why Palestrina decided to dedicate the books to these particular historical figures, as well as the analysis of the way he does it, opens up new perspectives for the study of madrigal books. The first book of four-voice secular madrigals became very popular and was reprinted three times during the composer's lifetime without dedication. According to the dedication the first book of five-voice madrigals Palestrina asks to accept it as a gift and gratitude for the support and repeated help of Giacomo Boncompagni. Not long after, he dedicates the Fourth Book of Motets to Giacomo's father, Pope Gregory XVIII. The Second Book of Four-voice Secular Madrigals were dedicated to a lesser-known historical figure who was a prince in Palestrina's hometown. He uses this dedication to justify the publication of the book before the Church and God, and therefore turned to Giulio Colonna many years after his death. Palestrina dedicated his last five-voice book of spiritual madrigals to Christina of Lorraine. In the text of the dedication, there is no clear boundary between the composer's address to the Virgin Mary and the addressee of the dedication. He ends with a hope for her patronage.

Thus, the dedications to the three books of madrigals demonstrate how Palestrina interacted with secular and spiritual authorities, which makes a more thorough study of this genre in his work relevant.

Key words: secular madrigal, book of madrigals, G. P. da Palestrina, dedication, spiritual madrigal.

Постановка проблеми. В Західній Європі та в Америці з кінця ХХ століття в наукових колах спостерігається сплеск цікавості до середньовічної музики загалом і, зокрема, до творчості Дж. П. да Палестрини. Його вважають неперевершеним майстром строгого стилю, а Месу папи Марчелло, та Четверту книгу мотетів до сьогодні часто називають одними з найкращих зразків музики ХVI століття. Можливо саме тому більшість звернень до творів Палестрини, які ми зустрічаємо в різних дослідженнях, підручниках та посібниках стосуються або мес композитора, або мотетів. Натомість до мадригалів звертаються значно рідше. До прикладу в Енциклопедії Британіки знаходимо наступну характеристику: «Хоча мадригали Палестрини, як правило, вважаються менш цікавими, ніж його духовна музика, вони демонструють таке ж гостре відчуття живописних і пасторальних елементів, як і в будь-кого з його сучасників» (Stevens).

Можна виділити дві причини заниженої цікавості до мадригалів Палестрини. Першою причиною слід вважати участь композитора в контрреформаційних процесах. Зокрема, йому приписують збереження поліфонічної музики в католицькій церкві, бо він у своїх творах продемонстрував унікальний стиль, в якому, навіть при складній імітаційній техніці, зберігалось відчуття прозорої фактури, а текст був однаково добре чути і при малій кількості голосів, і при великій.

Проте найголовнішою причиною, на нашу думку, є власне специфіка його композиторського стилю, яку часто відмічають дослідники при огляді творчого спадку композитора. Адже Дж. П. да Палестрина у жанрах меси та мотету проявив таку винахідливість, яку дуже важко віднайти у творчості інших композиторів, через що деякі зразки цих жанрів стали ексклюзивними за красою та за унікальністю рішень. Але, не зважаючи на свою популярність, ці твори до сьогодні не мають однозначного розуміння дослідниками. Наприклад, імітаційна техніка в Месі папи Марчело, яка є вкрай складною, але має таку фактуру, що текст дуже добре чути. Якщо ж говорити про мотети, то серед них найбільше притягує увагу Четверта книга мотетів, оскільки Палестрина порушив канони жанру мотету для цієї книги. Він використав єдине літературне джерело, а стосовно техніки письма, то композитор перенаситив її елементами word painting (мадригалізмами), про що він писав у передмові до другого видання Четвертої книги мотетів. Але при цьому сьогодні досить часто цю книгу трактують як ще одну книгу мадригалів. До речі, саме ця книга мотетів часто розгля-

дається дослідниками разом зі зверненням до тексту посвяти або навіть з її ретельним аналізом.

Отже, вивчення посвят до книг мадригалів дасть можливість краще оцінити їхню важливість у творчості композитора й актуалізує більш ретельне дослідження цього жанру.

Аналіз досліджень. В американських та західноєвропейських джерелах творчість Палестрини досліджена у досить широкому спектрі. Джессі Енн Оуенс, вивчала Четверту книгу мотетів в статті «Palestrina as Reader» (Owens, 1997b), а також рукописи композитора що висвітлено в монографії «Composer at work» (Owens, 1997a). Клара Марвін створила огляд біографії та джерел, які стосуються Дж. П. Палестрини (Marvin, 2001). А канадський дослідник Петер Шуберт (Shubert, 2017) повністю проаналізував першу книгу мотетів, пропонуючи новітній інструмент аналізу, не виходячи за рамки історично інформованого музикознавства. Тематику мадригалів у творчості Палестрини в ракурсі демонстрації самовідданої побожної любові до церкви розглянула Вімберлі Грейс Томас в роботі на здобуття ступеня «Магістр» (Thomas, 2009), де вона зосереджується на «Сльозах святого Петра» Орlando ді Лассо, перших восьми мадригалах з Першої книги духовних мадригалів Палестрини, які сама авторка дисертації називає як Le Vergini. Також дослідниця одразу після розділу про вісім мадригалів розміщує Четверту книгу мотетів Палестрини, привівнюючи її до ще однієї книги мадригалів.

На жаль, творчість Палестрини не достатньо досліджена серед українських науковців. На сьогодні є лише одна стаття, яка безпосередньо стосується його мотетів, її авторка – київська науковиця С. Г. Гоменюк (2021), в якій вона на прикладі мотетів з четвертої книги демонструє принципи використання каденцій.

Мета статті. Розкрити значення посвят до книг мадригалів Дж. П. да Палестрини в розумінні творчого портрету композитора.

Виклад основного матеріалу. Палестрина створив близько 140 мадригалів. При цьому 124 мадригали об'єднані у чотири книги, три з яких були присвячені різним ясновельможним особам Італії (див. табл. 1). Лише Першу книгу світських чотириголосних мадригалів (1555 р.) композитор залишає без посвяти. Про цю книгу відомо, що вона перевидавалась тричі ще за життя композитора (1583, 1587, 1594), і двічі – відразу після його смерті (1596, 1605). Така кількість перевидавань у другій половині ХVI та на початку ХVII століття була вкрай рідкісним явищем і свідчила про величезну популярність мадригалів з цієї книги.

Таблиця 1

Назва книги	Рік видання	Адресат посвяти
<i>Il primo libro de madrigali a 4 voci</i>	1555	–
<i>Il primo libro de madrigali a 5 voci</i>	1581	Джакомо Бонкомпанья (капітан-генерал церкви, губернатор Фермо)
<i>Il secondo libro de madrigali a 4 voci</i>	1586	Джуліо Чезаре Колонні (правитель м. Палестрини)
<i>Delle madrigali spirituali libro secondo</i>	1594	Крістіна Лотаринзька (дружина великого герцога Тоскани Фердинандо I Медічі)

Наступною світ побачила перша книга п'ятиголосних духовних мадригалів (1581 р.). До неї входять вісім мадригалів *Le Virgini*, які цілком виправдано можна вважати найпопулярнішими мадригалами Палестрини. Саме вони часто стають головним матеріалом розвідок дослідників. Вімберлі Грейс Томас (Thomas, 2009: 37–53) через приклади з цих мадригалів намагається продемонструвати самовіддану любов композитора до Бога. Хоча, насправді, в книзі мадригалів ще залишилось 17 творів, які авторка оминає увагою.

Також важливим фактом є те, що ця книга відразу вийшла з посвятою Джакомо Бонкомпаньї. Звертаючись до тексту посвяти зазначимо, що з першого до останнього речення Палестрина дякує в ній за надзвичайні послуги та дарунки, які Джакомо надавав Палестрині в якості покровителя. Сьогодні відомо, що Джакомо Бонкомпанья був незаконнонародженим сином священника Уго Бонкомпаньї. Уго швидко здіймався по кліриканських кар'єрних сходинках і вже у 1572 році став папою Римським, який нам сьогодні відомий під іменем Григорій XIII. Батько покладав на сина великі надії і відразу після того, як зайняв найвищий пост католицької церкви, він з допомогою сина розпочав процес утворення невеликої країни між папською областю та Неаполем. Джакомо цілком виправдав сподівання батька, адже на момент виходу Першої книги духовних мадригалів Палестрини, Джакомо поєднував наступні посади: капітан-генерал церкви, герцог Сори, Арсе, Арпіно та Акіно, губернатор Фермо та маркіз Віньоли. Палестрина адресує йому цю книгу наступним текстом: «Найясніша Ясновельможніша Святосте. За численні милості, які постійно отримував від Вас, і які не можу тепер без справедливого докору сумління відкласти, щоб сплатити частину мого боргу; тому, віддаючи тепер до друку деякі духовні пісні, я хотів присвятити їх найщасливішому імені Вашої Ексцеленції. Тому благаю вас, щоб ви зволили прийняти дар, який я йому приношаю, охоче, і як запоруку моїх числен-

них зобов'язань, і як те, для чого послуга є найнеобхіднішою, що в такий спосіб і я задовільню свою душу, яка прагне виявити свою вдячність; а Ваша Ясновельможність збереже звичку завжди допомагати іншим. Нехай Бог береже Вас щасливими» (Prenestino, 1883a).

З наведеної вище посвяти ми можемо констатувати кілька вкрай важливих деталей. По-перше, завдяки їй ми бачимо, у яких тісних економічних та соціальних зв'язках був Палестрина з Джакомо Бонкомпаньєю, і швидше всього через Джакомо і з папою Григорієм XIII. Другою цікавою деталлю є те, що композитор говорить про цю книгу мадригалів як про «декілька відданих до друку духовних пісень». А через подальші благання прийняти цей маленький дарунок, Палестрина наче підкреслює неоціненність допомоги і мізерність своєї відплати за неї. І на останок, посвята завершується сподіваннями, що Джакомо і надалі допомагатиме іншим.

Проте для розуміння важливості посвяти Першої книги духовних мадригалів слід звернутись до ще однієї збірки творів, до якої за традицією апелюють дослідники мадригалів у творчості Дж. Палестрини. Це – Четверта книга мотетів, у якій музична тканина кожного твору перенасичена мадригалізмами. В посвяті до цієї книги чітко прослідковується дві частини. В першій частині композитор пише про традицію написання мадригалів, і про те, що сам у свій час мав слабкість писати пісні про звичайне земне кохання. Також в цій же частині він говорить про те, що стиль який він обрав для мотетів з цієї книги більш жвавий (Palestrina, 1874). Посвята Четвертої книги мотетів відрізняється від попередньої посвяти хоча б тим, що композитор в ній багато пише про більш жвавий стиль, який він використав. Проте для нас важливо інше: Палестрина адресує цю книгу мотетів папі римському Григорію XIII. При цьому книга з цією посвятою побачила світ у 1587 році – через два роки після смерті папи Григорія XIII (1585 р).

Друга книга чотириголосних світських мадригалів присвячена Джуліо Чезаре Колоні – першому принципу (князю) рідного міста Палестрини. В тексті посвяти відразу відчувається певний дивний тон, якого не було в жодній з посвят. «Чим менш гідними я вважаю свої твори, щоб їх побачив і вшанував світ, тим більше я заохочую і спонукаю себе присвятити їх світлому імені Вашої ясновельможності, але не тому, що вони повинні бути в такій низькій пошані (навіпаки, найбільші і найкращі з них далеко не дорівнюють Вашим заслугам), а для того, щоб всі могли ясно бачити, скільки світла найславетніше ім'я Вашої ясновельможності здатне пролити на темряву світу, і яку цінність має Ваша доброта» (Palestina, 1884). На сьогодні про цього історичного діяча, крім того, що він був князем міста Палестрини майже нічого не відомо. Тому початок посвяти вже важко сприйняти однозначно. Адже мало того, що композитор написав, що ці твори є чомусь не гідними (можливо, бо вони є світськими мадригалами), так він ще й наголошує що він присвячує їх Колонні не тому, що адресат посвяти може надати їм «низьку пошану», а тому, що своїми світлими діяннями Джуліо Чезаре Колонна зможе краще пролити світло на них. Тобто він наче намагається підкреслити недооціненість принципа Палестрини його ж сучасниками.

В середині посвяти композитор наголошує на праведність життя вельможі. А закінчує посвяту знову не дуже зрозумілим висловлюванням: «Тому благаю Вас прийняти їх [ці плоди, що дозріли], пам'ятаючи про Вашу доброту і моє служіння, і, приймаючи їх, додати мені світла, а собі ім'я правдивого і почесного носія всякої прекрасної чесноти. І з цим, випрошуючи у Господа Бога всякого правдивого задоволення, покірно цілую ваші руки» (Palestina, 1884). Тобто, Палестрина чомусь просить через світського чиновника божественного схвалення для другої книги світських мадригалів і своєї діяльності.

Власне це закінчення остаточно заплутує, і робить посвяту суцільним парадоксом. З одного боку, композитор не міг присвятити книгу світських мадригалів комусь з католицьких церковнослужителів або наближених до церкви чиновників. Але репутація церковного композитора в тодішньому Римі та звільнення з Папської капели незадовго до видання цієї книги, потребували від Палестрини великої обережності. Саме тому в посвяті він вирішив обачно вибачитись перед Господом. Але адресатом посвяти мала бути людина, і це не міг бути церковнослужитель, а звернення до Бога через світську особу церква

сприйняла б вкрай негативно. Отже, Палестрина обрав для посвяти князя свого рідного міста, оскільки це стало золотою серединою з наступної причини: про Джуліо Чезаре Колону нам відомо ще кілька фактів – він був батьком трьох дітей, і помер у 1880 році. Тобто Палестрина присвятив цю книгу мадригалів вже мертвому світському політичному діячу. Таким чином парадоксальність отримує логічні розв'язки. Палестрина ніяк не ображає церкву, адже він присвятив книгу світських мадригалів світському чиновнику, якого на посаду принципа м. Палестрини обрав папа Пій V. І при цьому, оскільки Джуліо на момент виходу книги вже шість років як за свої світлі діяння має бути наближеним до Бога, Палестрина має цілковите право просити в нього, щоб той прийняв у дарунок ці «дозрілі плоди» і попросив у вступитися за себе перед Богом. Також він намагається своєю посвятою підкреслити значимість діяльності Джуліо Чезаре Колони.

Остання книга п'ятиголосних духовних мадригалів побачила світ напередодні смерті композитора – у 1594 році. Це, мабуть, перша книга в доробку Палестрини, де адресаткою посвяти стала жінка, а саме – Крістіна Лотаринзька. Вона походила з роду Валуа, а її вихованням займалась Катерина Медічі. Згодом Крістіна одружилась з Фердинандо I Медічі. Він був великим герцогом Тоскани, зі столицею у Флоренції, яка на той момент була одним із найважливіших культурних та економічних центрів Західної Європи. На межі XVI та XVII ст. Крістіна Лотаринзька була дуже впливовою жінкою, зокрема, вона відіграла важливу роль у політиці її чоловіка стосовно налагодження дружніх зв'язків з Францією, а також ще довго впливала на зовнішні відносини Флоренції з іншими країнами після його смерті.

Звертаючись до Крістіни Лотаринзької, Палестрина пише: «Даруючи Вашій Високоповажності молитву до Пресвятої Богородиці, яку я переклав на музику, я відчуваю, що не дарую їй нічого свого, а лише за допомогою цього вступу передаю до її відома; і, набуваючи для себе деяке володіння служінням, я показую їй частину тієї любові, яка живе в мені, палкою до її Королівської особи, відповідно до великих заслуг її Пресвітлої Родини Лотарингії, і перед містом, де вона є резидентом Пресвітлого Дому Медічі, істинної пишноти і прикраси Італії. Дім Медічі – справжня пишнота та окраса Італії. Якби тільки в такий спосіб я міг пояснити світові особливі якості, що сяють у Найсвітлішому Великому Герцогові Фердинанді, як чудово я користуюся захистом Найсвітлішої Високості, і з великою підставою сподіваюся, що

велика доброта і великодушність Вашої Ясновельможності також дарує мені її заступництво» (Prenestino, 1883b).

Текст цієї посвяти можна розділити на дві частини. У першій – після звертання до Крістіни, композитор одразу говорить, що ці мадригали є молитвою Діви Марії та запевняє у своїй любові до неї. У другій частині він прославляє будинок Медічі. І звісно, композитор дякує за її допомогу та сподівається на те, що вона й надалі буде допомагати композитору. Але в цій посвяті є один вкрай цікавий нюанс, в якому, як і у попередніх посвятах, є певний підтекст. Палестрина не ділить її на дві частини, а суміщає їх. Більше того, розповідь про те, що це молитва до Діви Марії та прославлення її діянь він подає одним реченням, яке завершує зрівнянням Богородиці з королівськими особами, і вказує на покровительство Дівою Марією дому Медічі. Палестрина згладжує межу між цими частинами настільки майстерно, що в решті, якщо вдумуватись в посвяту, то не зовсім зрозуміло, кому саме він хоче подякувати за захист та на чію підтримку сподівається в майбутньому в другій частині, а також кого саме запевняє в своїй відданій любові у першій частині – Крістину Лотаринзьку чи Діву Марію. Таким чином Палестрина не лише підносить свою останню книгу духовних мадригалів як дарунок Крістині Лотаринзькій, але й певним чином отожднює Крістину з Дівою Марією. Причини з яких він це зробив на разі не відомі, але з огляду на попередні посвяти, можемо припустити, що він хотів сильно примножити добродійність до себе.

Висновки. Отже, на сьогодні мадригали Палестрини вивчені у недостатній мірі, ймовірно через важливість літургичних жанрів композитора для процесів контрреформації та домінуючу кількість мотетів та мес у творчому доробку композитора, а також через специфіку деяких зразків цих жанрів.

Аналіз передмов, якими автор спорядив свої книги мадригалів, демонструє роль цього жанру в житті композитора, яка аж ніяк не менша, ніж тих творів, що писались безпосередньо для богослужінь. У випадку Першої книги духовних мадригалів Палестрина звертається до Джакомо Бонкомпанї з проханням прийняти цю книгу як частину вдячності, чи навіть оплати певного боргу за допомогу, яку він надавав Палестрині, будучи його покровителем. А паралель, що виникає між посвятою до Першої книги п'ятиголосних мадригалів та посвятою до Четвертої книги мотетів Палестрини взагалі ставить ці книги на один щабель за значущістю в житті композитора. Адже в посвяті до цієї книги композитор звертається до батька Джакомо Бонкомпанї, папи римського Григорія XIII. Звернення ж через посвяту Другої книги чотириголосних світських мадригалів до Джуліо Чезаре Колонни, якого на момент виходу цієї книги вже шість років як не було серед живих, вкотре демонструє, що Палестрина крім талантів композиторських, володів неабиякими здібностями в дипломатії та політиці. Посвята Другої книги п'ятиголосних духовних мадригалів, так само є вкрай важливою, адже автор адресує її дружині правителя Тоскани, а відповідно і Венеції, – Крістині Лотаринзькій, з розрахунком на їхнє покровительство.

Отже, аналіз посвят демонструє, що Дж. П. да Палестрина досить активно взаємодіяв не лише з церковними кліриками але й зі світськими видатними персонами кінця XVI ст. Тобто він не лише активно створював музику, але й займався світською діяльністю. Також посвяти показують, що усі книги мадригалів заслуговують такого ж ретельного вивчення, як і літургичні жанри Палестрини, а виявлені деталі в текстах передмов стали важливим джерелом розуміння творчого мислення великого італійського майстра епохи Відродження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гоменюк С. Г. Особливості каденцій у вокально хоровій музиці XVI ст. (на прикладі мотетів Джованні Палестрини). *Науковий вісник КНМАУ*. Київ, 2021. №132. С. 182–196. URL : <http://naukvisnyknmau.com.ua/article/view/250002>
2. Abbott Graham. Palestrina: Purity and Passion. 2020. URL : <https://www.grahamsmusic.net/post/palestrina-purity-and-passion>
3. Marvin C. Giovanni Pierluigi Da Palestrina: A Guide to Research. London : Routledge, 2001. 350 p.
4. Owens J. A. Composer at Work. The Craft of Musical Composition 1450-1600. New York : Oxford University Press 1997. 342 p.
5. Owens J. A. Palestrina as rider. Hearing the motet. New York : Oxford University Press, 1997. P. 307–328.
6. Palestina Giovanni Petraloysio. Il secondo libro de madrigali a quatro voci. Opera omnia Ioannis Petraloysii Praenestini, Leipzig: Breitkopf & Härtel. 1884 Vol. XXVIII/ URL : https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/9/95/IMSLP824920-PMLP1298471-PAL_28_2.pdf.
7. Palestrina. Motetorum Liber Quartus. Opera omnia Ioannis Petraloysii Praenestini. Leipzig: Breitkopf & Härtel, 1874. Tomus IV/ URL : http://japanese.imslp.info/files/imglnks/usimg/0/02/IMSLP55758-PMLP115238-Tomus_IV.pdf.

8. Prenestino Gio. Petr'Aloysio. Il primo libro de madrigali a 5 voci. Opera omnia Ioannis Petraloysii Praenestini. Leipzig : Breitkopf & Härtel, 1883. Vol. XXIX URL : https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/0/03/IMSLP825015-PMLP1298684-PAL_29_1.pdf.

9. Prenestino Gio. Petr'Aloysio. Madrigali a cinque voci, Libro II. Opera omnia Ioannis Petraloysii Praenestini. Leipzig : Breitkopf & Härtel, 1883. Vol. XXIX. URL : https://s9.imslp.org/files/imglnks/usimg/b/b3/IMSLP825016-PMLP115701-PAL_29_2.pdf.

10. Shubert P. Hidden Forms in Palestrinas First Book of Four-Voice Motets. *Journal of the American Musicological Society*, Vol. 60, Number 3. University of California Press, 2017. P. 483–556.

11. Stevens D. W. Music of Giovanni Pierluigi da Palestrina. URL : <https://www.britannica.com/biography/Giovanni-Pierluigi-da-Palestrina/Music>.

12. Thomas Wimberly Grace. Devotional Love in the Late Spiritual Madrigal Cycles of Orlando di Lasso and Giovanni Pierluigi da Palestrina, 2009. URL : https://www.academia.edu/3765751/Devotional_Love_in_the_Late_Spiritual_Madrigal_Cycles_of_Orlando_di_Lasso_and_Giovanni_Pierluigi_da_Palestrina.

REFERENCES

1. Homeniuk S. (2021). Osoblyvosti kadentsii u vokalno khorovii muzytsi XVI st. (na prykladi motetiv Dzhovanni Palestriny) [Features of Cadences in Vocal and Choral Music of the Seventeenth Century (on the Example of Giovanni Palestrina's Motets)]. *Scientific Herald of Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine*. Kyiv: Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music. №132. P. 182-196 [in Ukrainian].

2. Abbott Graham (2020). Palestrina: Purity and Passion. URL : <https://www.grahamsmusic.net/post/palestrina-purity-and-passion>.

3. Marvin C. (2001). Giovanni Pierluigi Da Palestrina: A Guide to Research. London : Routledge. 350 p.

4. Owens J. A. (1997a). Composer at Work. The Craft of Musical Composition 1450-1600. New York : Oxford University Press. 342 p.

5. Owens J. A. (1997b). Palestrina as rider. Hearing the motet. New York : Oxford University Press, 1997. P. 307–328.

6. Palestrina Giovanni Petraloysio (1884). Il secondo libro de madrigali a quattro voci. [The Second Book of Madrigals for Four Voices] Opera omnia Ioannis Petraloysii Praenestini. Leipzig : Breitkopf & Härtel. Vol. XXVIII URL : https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/9/95/IMSLP824920-PMLP1298471-PAL_28_2.pdf [in Italian].

7. Palestrina J. P. (1874). Motetorum Liber Quartus [The Fourth Book of Motets]. Opera omnia Ioannis Petraloysii Praenestini. Leipzig : Breitkopf & Härtel. Tomus IV URL : http://japanese.imslp.info/files/imglnks/usimg/0/02/IMSLP55758-PMLP115238-Tomus_IV.pdf [in Latin].

8. Prenestino Gio. Petr'Aloysio (1883a). Il primo libro de madrigali a 5 voci [The First Book of Madrigals for 5 Voices]. Opera omnia Ioannis Petraloysii Praenestini. Leipzig: Breitkopf & Härtel. Vol. XXIX URL : https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/0/03/IMSLP825015-PMLP1298684-PAL_29_1.pdf [in Italian].

9. Prenestino Gio. Petr'Aloysio (1883b). Madrigali a cinque voci, Libro II [Madrigals for Five Voices, Book II]. Opera omnia Ioannis Petraloysii Praenestini. Leipzig: Breitkopf & Härtel. Vol. XXIX. URL : https://s9.imslp.org/files/imglnks/usimg/b/b3/IMSLP825016-PMLP115701-PAL_29_2.pdf [in Italian].

10. Shubert P. (2017). Hidden Forms in Palestrinas First Book of Four-Voice Motets. *Journal of the American Musicological Society*, Vol. 60, Number 3. University of California Press. P. 483–556.

11. Stevens D. W. Music of Giovanni Pierluigi da Palestrina. URL : <https://www.britannica.com/biography/Giovanni-Pierluigi-da-Palestrina/Music>.

12. Thomas Wimberly Grace (2009). Devotional Love in the Late Spiritual Madrigal Cycles of Orlando di Lasso and Giovanni Pierluigi da Palestrina. URL: https://www.academia.edu/3765751/Devotional_Love_in_the_Late_Spiritual_Madrigal_Cycles_of_Orlando_di_Lasso_and_Giovanni_Pierluigi_da_Palestrina.